

Lausunto

22.01.2021

Asia: VN/22132/2020

Valtioneuvoston tasa-arvopoliittinen selonteko

Tulevaisuuden tasa-arvokysymykset

- 1. Tavoitteiden asettamiseksi on selonteossa tarkoitus käsitellä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden ennakoitavissa olevia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Millaisia tulevaisuutta ennakoivia tasa-arvokysymyksiä tai ongelmia mielestänne pitäisi selonteossa painottaa? Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa ja perustelkaa enintään viisi selkeää kysymystä. Mikäli mahdollista, sijoittakaa ne teemaotsikoiden alle sopivaksi katsomaanne kohtaan. Teema-alueet on esitelty edellä.**

- Eläkeläisten keskuudessa on mittava ero miesten ja naisten keski- ja mediaanieläkkeissä. Tämän voi selittää eläkettä kerryttävän työn määrällä uran aikana sekä palkkatasa-arvon puutteella, joten miten nämä kaksi asiaa voisi ratkaista tai vähintään edistää asiassa tasa-arvoa?

- Eläketurvakeskuksen 7.1.2021 julkistaman tutkimuksen mukaan eläkkeellä olevista naisista neljä viidestä on huolissaan taloudellisesta toimeentulostaan, miehillä vastaava suhde on kaksi kolmesta. Miten tasa-arvotyössä huomioitaisiin huolten sukupuolittuneisuus?

- Miten estetään vastentahtoisen osa-aika- ja pätkätöiden yleisyys juuri naisvaltaisilla aloilla? Vajaa ja katkonainen työura johtaa helposti taloudelliseen epätasa-arvoon eläkkeellä, kun työuran aikainen kertymä ei ole ollut riittävä, vaikka henkilö on ollut työkäinen ja -kykyinen.

Tasa-arvopoliittiset tavoitteet

2. Marinin hallituksen tavoitteena on parantaa kunnianhimoisesti tasa-arvoa yhteiskunnassa ja nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen kansalliset pitkän ajan tasa-arvopoliittiset tavoitteet, jotka toteutuessaan veisivät Suomea tasa-arvoisemmaksi yhteiskunnaksi? Huomioikaa, että kysymys on tavoitteista, ei välineistä tai toimenpiteistä. Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa enintään viisi konkreettista, selkeää ja seurattavissa olevaa tavoitetta.

- Suomessa merkittävä pienituloisten kansanryhmä on yli 75-vuotiaat. Suomeen tulee laatia eläkeläisköyhyyden poistamiseen tähtäävä toimenpideohjelma. Tasa-arvoa edistävissä toimenpideohjelmassa voidaan huomioida sekä tulotaso että elintason kannalta välttämättömät menot.

3. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen tasa-arvopoliittiset tavoitteet koskien Euroopan unionia ja kansainvälistä toimintaympäristöä? Täsmentäkää ja perustelkaa, mikäli mahdollista.

Sukupuolten oikeudellinen asema

4. Lainsäädäntö on yksi merkittävä sukupuolten tasa-arvopoliitiikan väline. Miten lainsäädäntöä tai yksilön oikeussuojaa pitäisi mielestänne kehittää sukupuolten tasa-arvon lisäämiseksi? Huomatkaa, että kysymys ei koske ainoastaan tasa-arvolakia.

- Sukupuolten taloudellista tasa-arvoa pitkällä tähtäimellä tulee lisätä. Naisten mediaanieläke on miesten vastaavaa pienempi ja tälle voidaan selittää ainakin kaksi syytä: kodin- ja lastenhoidon vastuun epätasainen jakaantuminen ja naisvaltaisten alojen heikko tulotaso. Yksilöiden mahdollisuuksia saada riittävää tukea työelämään nopeaan palaamiseen perheen perustamisen jälkeen tulee panostaa.

- Alavalintojen sukupuolittumisen vähentämiseen tulee panostaa.

- Hoiva-alalla henkilökuntana on parhaillaan pääasiassa naisia. Tasa-arvon edistämiseksi tulee panostaa myös mieshoitajien rekrytointiin, jolloin kaikilla hoivayksiköiden asukkailla olisi mahdollisuus halutessaan saada avustusta ja tukea samaa sukupuolta olevan hoitajan kanssa.

- Tasa-arvolain perusteella tehtävät valitukset tulee käsitellä riittävän tehokkaasti, jotta henkilö kokee voivansa vaikuttaa, mikäli hän kohtaa sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää.

5. Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista sukupuolen ja jonkin muun ominaisuuden perusteella. Se voi olla myös rakenteellista. Mitkä moniperusteisen syrjinnän kysymykset mielestänne pitäisi ehdottomasti käsitellä selonteossa?

- Iän ja asuinpaikan perusteella tapahtuvat saavutettavuuden haasteet. Suomessa asuu haja-asutusalueilla merkittävä määrä ikääntyneitä, joilla ei ole mahdollisuutta päästä riittävien arjen palvelujen piiriin. Esimerkkinä toimii pankkipalvelut: useassa kunnassa pankkipalveluiden saatavuus on heikentynyt mittavasti, vaikka alueella asuvien iäkkäiden ihmisten riippuvuus pankin käteis- ja maksupalveluista on edelleen merkittävä. Tähän voisi vastata joko tuottamalla palveluja riittävästi uusien tavoin asiakaslähtöisesti, tai panostamalla iäkkäille suunnattuihin etäpalveluihin.

- Digitaalinen kehitys julkisissa palveluissa sulkee ulkopuolelle ison osan palvelujen käyttäjistä. Ihmisillä ei välttämättä ole riittäviä taitoja, edellytyksiä tai laitteistoa, jolla käyttää digitaalisiksi muutettuja palveluita. Palvelujen digitaalisuuden vaikeaselkoisuus sulkee ulkopuolelle ikääntyneitä, oppimisen haasteiden kanssa eläviä ja pienituloisia.

Muut huomiot

6. Muuta mahdollisesti huomioitavaa selonteon valmistelussa?

Kivinen Eero
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry